

2019

A man with a beard and a straw hat with a floral pattern is playing a harmonica. He has a large red clown nose on his nose and is looking upwards with a surprised expression. He is wearing a light blue vest over a white shirt and a yellow patterned tie. The background is a plain, light-colored wall.

Klokkeklorvene
ÅRSRAPPORT

ÅRSRAPPORT KLOKKEKLOVNENE 2019

Kan vi lære noe av klovnen i arbeidet med et av samfunnets største helse- og omsorgsutfordringer; demens? Det tror vi i Klokkeklovnene, Norges første og eneste forening som har spesialisert seg på klovning for mennesker med demens på sykehjem.

Mennesker som lever med en demenssykdom kan oppleve at det er mange ting de ikke lenger mestrer. I møte med klovnen kan de oppleve at de kan hjelpe og være til nytte, og på denne måten kan vi gi dem makten og selvrespekten tilbake.

Sammen med personalet har vi tent livsgnist, vekket gode emosjonelle minner og stimulert det friske og positive hos mennesker som lever med en demenssykdom. Gjennom ekte tilstedeværelse med respekt, humor, musikk, improvisasjon, dans, sang og lekenhet har Klokkeklovnene i 2019 besøkt norske sykehjem og skapt over 2000 gode Klokkeklovn-øyeblikk.

VÅR VISJON

" I Klokkeklovnene er vår visjon å skape gode klokkeklovnøyeblikk så *ofte* som mulig til så *mange* som mulig ".

Vibeke Stølen, daglig leder Klokkeklovnene

I noen tradisjoner blir klovnen sett på som samfunnets speil, fordi den spiller menneskelige følelser og relasjoner. Klovnen er til for å minne oss mennesker på hva det vil si å være menneske, og gi oss muligheten til å ta ett «skråblikk» på oss selv gjennom å åpne opp for humor og frihet.

Klovnen eksisterer utenfor de sosiale normene som finnes ellers i samfunnet. Klovnen kan derfor også utfordre disse normene, snu en situasjon på hodet slik at en feil blir til en suksess. Det å være tilstede, slik som klovnen er, kan sees som «broen over» til det indre sjelslivet hos et menneske.

Når det oppstår kontakt, og beboerne får mulighet til å uttrykke seg gjennom kroppsspråk, mimikk, lyder, dans, rytme, musikk og ord, bidrar klovnene til at beboerne får tilfredsstilt det grunnleggende menneskelige behovet for meningsfull sosial kontakt.

Gjennom improvisasjon og lek legger Klokkeklovnene også til rette for at beboerne på norske sykehjem skal få uttrykke seg kreativt. Dette er et viktig moment sett i lys av medborgerperspektivet der et sentralt prinsipp er å legge til rette for at mennesker med demens skal få gode muligheter til å realisere seg selv.

DAGLIG LEDER HAR ORDET

Klokkeklovnene er inne i en spennende utvikling. I 2019 ble det gjort en dreining mot ytterlig faglig forankring av vårt arbeid og organisasjonen ble tilført ekstern kompetanse fra bl.a det ledende forskningsmiljøet innen geriatri, fra markedsføring, media og kommunikasjon og fra den kommunale ledelse. I tillegg til dette har styreleder Börje Bjelke bidratt sterkt til å få på plass et ekspertpanel gjennom vårt advisory board.

Klokkeklovene har en tydelig helsepolitisk forankring hvor vårt overordnede mål er å øke beboernes livskvalitet og velvære gjennom å skape gode opplevelser for så mange som mulig så ofte som mulig. Det er en stor utfordring for oss at til tross for stort behov for våre tjenester så følger det i liten grad med statlige og kommunale midler. Det er svært gledelig at nå stadig flere synes å "oppdage" Klokkeklovnene og verdsette vårt skråblikk på omsorgsarbeid og kulturformidling for personer med demens.

Beboere på norske sykehjem, deres pårørende og de ansatte "vet" at det vi gjør er viktig og har en positiv effekt. Vi vet at Klokkeklovnene tilfører vitalitet, aktivitet og kreativitet og bidrar til at beboerne får positive stimuli, mulighet til stimulerer egne, iboende ressurser og uttrykke sin kreativitet.

Gjennom forskningsprosjektet "**Klokkeklovn effekten**", som gjennomføres i 2020/21 kommer vi til å få tilført ny og sårt tiltrengt kunnskap om estetisk omsorgsarbeid. Vi ser frem til verifisering av den effekten 1:1, dialogbasert og personfokuset klovneomsorg for demente gir.

Klokkeklovnene setter stor pris på det gode samarbeidet vi har med våre sykehjem og med klar ambisjon om å fortsette dette slik som det har vært gjennom flere år. Til alle ildsjeler og økonomiske bidragsyter som muliggjør dette arbeidet vil vi si TUSEN TAKK!

Vårt håp er at vi skal klare å etablere tilstedeværelse på enda flere sykehjem i Norge til glede for beboere, pårørende, sykehjemsansatte og klovnene våre.

Jeg ser med stor glede frem til å fortsette dette viktige arbeidet gjennom jubileumsåret 2020!

Vibeke Stølen

Daglig leder

DAGLIG LEDER
VIBEKE STØLEN

2000

KLOKKEKLOVNØYEBLIKK

STYRELEDER
BÖRJE BJELKE
PROF., M.D., PH.D.,
OVERLEGE, SPESIALIST I
GERIATRI

ESTETISK OMSORG MED FAGLIG FORANKRING

ORD FRA STYRELEDER

Klokkeklovnene hadde et dramatisk år i 2019. Nesten hele styret ble byttet ut samtidig, og det medførte både utfordringer og muligheter. Muligheter til å få nye ideer og utvikle nye Klokkeklovnprodukter. Disse ser vi frem til å lansere neste år.

Det er svært gledelig at Klokkeklovnene gjennom 2019 har hatt god eksponering og invitasjoner til faglig og kunstneriske innlegg, blant annet med presentasjoner på konferanser i regi av Helsedirektoratet og Norsk Sykepleierforbund. Henrik (Bobo) gjorde stor suksess på Seniorvårdens seminar på Vectura Fastigheter i Stockholm.

Hver gang jeg snakker om Klokkeklovnene, uttrykker folk beundring for det Klokkeklovnene gjør, og for den humanitære og medmenneskelige måten vi gjør det på. Dette er noe som det er viktig å løfte frem nå som vi skal jobbe med markedsføring og merkevarebygging, slik at omverdenen får et beskrivende bilde av hva Klokkeklovnene kan utrette.

I løpet av året opprettet vi et eksternt styre (advisory board) som skal støtte virksomheten vår. Medlemmene representerer ulike områder hvor styret og resten av organisasjonen kan ha behov for eksperthjelp. De nåværende medlemmene av det rådgivende styret har kjennskap til juss, logopedi, nevropsykologi og helseveiledning.

Jeg ser frem til et fremgangsrikt 2020 sammen med den flotte gruppen medarbeidere som utgjør Klokkeklovnene.

Börje Bjelke
Styreleder

KUNSTERISK LEDELSE

" MITT ØNSKE ER Å SKAPE KULTUR FOR MENNESKER SOM IKKE KAN OPPSØKE DET SELV. ALLE FORTJENER GODE OPPLEVELSER, OG SELV OM ØYEBLIKKENE KAN BLI GLEMT, HAR DE LIKEVEL EN VERDI I SEG SELV ".

PATRICK VAN DEL BOOM, KUNSTNERISK LEDER, KLOKKEKLOVNENE

2019 har vært et spennende år hvor vi har investert i prøvedager, slik at nye klovner og senior-klovner har fått sjansen til å bli mer kjent med hverandres klovnekarakterer.

Det har vært til inspirasjon for alle og det lønner seg når vi er på sykehjemmene, og skal møte våre stjerner, at vi er trygge på hverandre. Vi har også utviklet et nytt konsept med et klovne-familietre. Det har vært gøy, og det er veldig fint å leke med slektskapet når vi jobber i duo på sykehjemmene som for eksempel når vi introduserer hverandre.

I 2019 ble også to nye Klokkeklovner ferdige med sin spesialisering, og vi er veldig glade for å ha Liv Engdal og Liesbeth Kadjik med på laget!

Vi har i 2019 gjennomført 7 prøvedager. På prøvedagene har vi hatt foredrag fra ulike relevante fagpersoner for å bygge videre på vår interne kunnskap. Vi har f.eks hatt en prest hos oss, og en foredragsholder fra nasjonalforeningen for folkehelse/ demensforeningen.

Vi er svært fornøyde med vårt nye eksterne styre, og vi opplever at nye dører stadig åpner seg for Klokkeklovnene. Vi har deltatt på og holdt foredrag på forskjellige helsekonferanser i Norge og Sverige, blant annet hos Helsedirektoratet. Vi har også vært mye ute og holdt foredrag for samarbeidspartnere.

Vi er veldig fornøyd med at vårt nettverk har vokst mer og mer i sektorene helse og kultur.

ÅsaHillingseter Løyning og Patrick van den Boom
Kunstnerisk ledelse

FORSKNINGSPROSJEKTET KLOKKEKLOVNEFFEKTEN

Gjennom 2019 har vi lagt fundamentet for et omfattende forskningsprosjekt knyttet til demensomsorg. Studien er unik i internasjonal sammenheng og vil kunne bidra til ny kunnskap om hvordan kunst og kultur påvirker vår helse og livskvalitet i siste del av livet.

I skrivende stund er Klokkeklovnene dypt involvert i prosjektet sammen med Høyskolen i Volda, Nord Universitet og Kompetansesenter for kultur og helse. På veien har prosjektet utviklet seg til å bli et tverrfaglig prosjekt i spennet mellom medisinske og teatervitenskapelige spørsmål. Kort oppsummert: Hvilken effekt har Klokkeklovnene på livskvaliteten og funksjonsnivået til personer med demens symptomer, da spesielt Alzheimer, og kan vi stimulere det positive emosjonelle minnet? Prosjektet får blant annet støtte fra Kavlifondet og Euforia Foundation, noe vi er utrolig takknemlige for. Vi er veldig spente og stolte og ser frem til at resultatene er klare.

"Klokkeklovnene kommer ikke til beboerne med et fast opplegg eller en gitt agenda som skal gjennomføres i et bestemt tidsrom. De er allerede i utgangspunktet åpne for å respektere beboernes ønsker og grenser, uansett hvor det fører hen.

En slik åpenhet og fleksibilitet setter store krav til klovnenes evne til å leke og improvisere, men når Klokkeklovnene lykkes i å nå inn til beboerne, kan dette ha stor innvirkning på beboernes **psykiske velvære**".

Wenche Torrisen, forsker og førsteamanuensis ved Høyskolen i Volda

VÅRE SYKEHJEM

Klokkeklovnene besøker mennesker som bor på sykehjem. Vår metode er enkel; to klovner med hjertet på nesa besøker en avdeling. Besøket er alltid improvisert og vi har fokus på kontakt og interaksjon med beboerne. Vi holder altså ingen forestilling, men ønsker å fremstå som et "hyggelig og uventet besøk".

For oss er beboeren alltid hovedpersonene og vi føler oss forsiktig fram med stor respekt for deres individuelle opplevelsesverden. Hvert besøk er unikt og alle besøkene er spesielt tilpasset institusjonen vi samarbeider med.

Klovnene arbeider alltid i par, de bruker fargerike klær i passelig størrelse, ofte inspirert av tidligere tiders mote, og den røde nesen er obligatorisk.

SKEDSMOTUN
ZION
MELLØSPARKEN
ÅRASVEIEN
LØRENSKOG
JEVNAKER
HUSEBYJORDET

ABILDSØHJEMMET
SAGENEHJEMMET
NORDBERGHJEMMET
NAMDALSEID HELSETUN
PÅLSEJORDET
VILBERG
GJESTAD

**15 SYKEHJEM
100 BESØK
2000 ØYEBLIKK**

KLOKKEKLOVN FORMELEN

For personer med en lengre fremskreden demensdiagnose, vil hukommelsesorienteringsrommet bli smalere og smalere. Korttidsminnet svekkes slik at nær fortid huskes i mindre grad. Parallelt så viskes langtidsminnet ut litt etter litt, og man går gradvis «i barndommen». For mennesker med demens, spesielt i de senere fasene av en demenssykdom, er opplevelsen av glede og velvære i øyeblikket derfor en av de viktigste faktorene for opplevelse av livskvalitet.

Det er summen av gode øyeblikk som vil bli det som preger beboers opplevelse av sin tilværelse. Basert på denne kunnskap har vi utviklet følgende enkle formel:

Når øyeblikket er det eneste man har, skap et godt et og gjenta det så ofte som mulig.

Klokkeklovnene har utviklet metoder som er godt egnet til å fremme positive emosjoner og derved psykisk velvære hos beboere på norske sykehjem. Klokkeklovnene har også noen grunnleggende holdninger som gjør at de klarer å oppnå positiv kontakt med beboerne. Dette handler i stor grad om respekt; – respekt for verdigheten også til sterkt reduserte mennesker, til dels uten språk, og det handler om respekt for at selv de minste, også ordløse, tegn på kommunikasjon, er dramatisk viktige signaler fra mennesker som har mistet sine tidligere evner til kommunikasjon.

KLOKKEKLOVN METODEN

Ved å plukke opp slike små tegn, og ved å bruke utradisjonelle metoder for å nå inn til beboerne, som blick, musikk, improvisasjon, og sansestimuli, viser Klokkeklovnene at meningsfylt kommunikasjon er mulig også for mennesker med langt fremskreden demens. Når klovnene lykkes med å nå inn til beboerne, noe som bestandig er målet, men som ikke alltid skjer, hidrar klovnene til at beboerne får tilfredsstilt det grunnleggende

KLOKKEKLOVN EFFEKTEN

"En spontan glede, mye latter og nysgjerrighet, og kommentarer på hvor fine og fantastiske de er!

Allerede ved første besøk visste jeg at dette kom til å bli vellykket. Jeg husker damen som var aldeles bergtatt. Hun satt på den ene dagligstuen og fulgte etter klovnene etter hvert som de gikk videre rundt på avdelingen. Hun kom til meg med foldede hender og spurte meg om hun kunne være så snill og få prate litt mer med dem.

Her nådde klokkeklovnene noe i det helt innerste hos denne pasienten. Ansatte som jobbet denne dagen, ble berørt av dette øyeblikket, men dette er bare ett av alle de fantastiske øyeblikkene vi har fått oppleve".

Aktivitør hos Jevnaker omsorgs- og behandlingssenter

FORENINGEN KLOKKEKLOVNENE 2019

20 SKUESPILLERE -
SPESIALTRENTE TIL
Å MØTE OG OPPNÅ
KONTAKT MED
MENNESKER MED
DEMENS

Klokkeklovnene ble startet av Patrick van den Boom i 2010. Patrick har arbeidet som klovn i helse med barn og eldre i over 20 år. De siste årene har han undervist og utdannet klovner i helse over hele Europa, og hjulpet andre grupper / foreninger til å starte opp i Danmark, Litauen, Tyskland, England og Sverige.

Den non-verbale kommunikasjonen er ofte intakt hos personer som har demens. Forskning viser at 7% av all kommunikasjon er gjennom ord, 38% gjennom spesifikke vokale elementer, og 55% gjennom nonverbale elementer (ansikts uttrykk, gester, holdninger). I møter oss mennesker i mellom er ofte den non-verbale kommunikasjonen og opplevelsen av ekte tilstedeværelse i øyeblikket det som avgjør om vi føler oss berørt og "sett" i denne stunden.

Klovner i helse er bevisst på dette og har et tydelig og åpent kroppsspråk som er enkelt å lese.

RESULTATREGNSKAP 2019

Klokkeklovnenes inntekter er noe redusert fra 2018, men vi har fått kontroll over våre kalkyler og leverer nå et solid overskudd som trykker videre drift.

	Note	2019	2018
Salgsinntekt		612 938	744 000
Tilskudd, gaver og spillinntekter	2	993 974	1 301 429
Sum driftsinntekter		1 606 912	2 045 429
Varekostnad		767 075	1 108 331
Lønnskostnad	1	320 505	730 638
Annen driftskostnad	1	419 624	380 748
Sum driftskostnader		1 507 204	2 219 718
Driftsresultat		99 707	(174 288)
Renteinntekt		74	163
Annen finansinntekt		593	891
Sum finansinntekter		667	1 054
Rentekostnad		0	191
Annen finanskostnad		125	1 392
Sum finanskostnader		125	1 583
Netto finans		542	(529)
Årsresultat		100 249	(174 817)
Overføringer			
Annen egenkapital	3	100 249	(174 817)
Sum		100 249	(174 817)

KLOKKEKLOVNENE

STYRET & ADMINISTRASJONEN

STYRET

Styreleder Börje Bjelke

er overlege og professor i geriatri. Han er en av de ledende forskerne innen geriatri med over 90 publikasjoner. Bjelke tilfører viktig innsikt i hva våre kunder trenger, hvordan helsesektoren fungerer både privat og kommunalt, i tillegg til å være svært engasjert i demensomsorgen.

Styremedlemmer - eksterne

Tuva Fellmann

er programleder, journalist, og produsent i radio, og sexolog. Fellman er en direkte og uredde stemme som har god innsikt i kunst, kultur og samfunn.

Ellen Oldereid

er bydelsdirektør i Bydel Grünerløkka. Hun er styreleder i BYPRO AS og nestleder i Spir og engasjert i omsorg for eldre og demente.

Anita Vatland

er daglig leder i Pårørendealliansen, og har Anita har vært tilknyttet Klokkeklovnene som rådgiver i perioden 2017-2018. Hun har tidligere erfaring fra Novartis Norge, Nestlé Norge og markedet for omsorgs- og pårørendetjenester.

Styremedlemmer - interne

Liv Engdal Larsen, Klokkeklovn

Henrik Roshauw Tidemann, Klokkeklovn

ADMINISTRASJON

Vibeke Stølen, Daglig leder

Åsa Hillingseter Løyning, Kunstnerisk leder

Patrick van den Boom, Kunstnerisk leder